

Preken

Van de Protestantse Gemeente Enschede
Apostel Thomaskerk

Johannes 12, 20-33 en Ezech. 33, 1-20

ATK 25 maart 2012

Ds R. Vissinga

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

‘De tijd is gekomen, dat de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven’.

Dat zegt Jezus niet vóórdát hij met palmtakken wordt toegezwaaid en de mensen hem hun Hosanna toeroepen: Gezegend, die komt in de naam van de Heer.

Dat zegt hij daarná, als de opwindung weer is weggeëbd en de mensen weer zijn doorgelopen.

Eer, heerlijkheid, verheerlijking – dat kun je je wel een beetje voorstellen bij de intocht van een koning. En daar leek het toch wel wat op. Althans, daar hebben sommigen Jezus wel in herkend: gezeten op een ezeltje, Jeruzalem binnenrijdend, met palmtakken en liederen toegejuicht.

Maar wat ervan te denken als Jezus deze woorden uitspreekt met het oog op wat er daarna gaat komen – zijn gevangenneming, ondervraging, marteling, kruisiging en dood? Wij kunnen ze daar niet goed mee rijmen.

Jezus gaat de weg van het lijden en daarover spreekt hij als tot majesteit verheven worden en grootheid tonen.

Wat bedoelt Jezus?

Met tot majesteit verheffen wordt bedoeld: iemand prijzen of loven, bejubelen, groot maken, geweldig vinden. Van God gezegd betekent het dus: God prijzen vanwege zijn grote daden. In het zonnetje, in het licht zetten, schittering en glans geven.

Het heeft dus te maken met mooie en indrukwekkende dingen.

We kunnen ons daarbij veel voorstellen als we denken aan wat Jezus eerder heeft gedaan.

Hij geeft een menigte te eten terwijl er niets anders is dan een paar broden en vissen: het is tot eer van God, de mensen prijzen God.

Jezus geneest zieken, soms mensen die al heel lang ziek waren; het is iets om God voor te loven en te danken en het laat zien dat God met Jezus is.

Jezus wekt Lazarus tot leven, tot ieders verbijstering wordt de dood overwonnen; het is een reden bij uitstek om God te loven en hieraan te zien dat God Jezus kracht geeft en draagt.

In Jezus’ daden ontvangt God eer en heerlijkheid en Jezus wordt door God verheerlijkt.

Maar Jezus gebruikt het woord verheerlijken in één adem met het woord verhogen. En daarmee doelt Jezus heel nadrukkelijk op zijn aanstaande kruisdood. Zijn sterven aan het kruis wordt gezien als verheerlijking van God door Jezus en van Jezus door God.

Daar lopen wij in vast. Dit kan volgens ons niet. Het is toch volstrekt onmogelijk om in de kruisdood iets te zien waardoor je God mag loven en prijzen. Het is toch even onmogelijk om in die kruisdood te zien dat God Jezus blijft vasthouden. Dat kan niet. Zo’n dood is toch nooit goed te praten. Een dood, die het gevolg is van verraad, die ontstaat omdat mensen hem martelen, pijnigen en mishandelen – hoe kan zo’n brute, gewelddadige en mensonterende dood gezien worden als iets ter verheerlijking van God? Hoe kun je in dit lijden en sterven, waarin iemand zo wordt teruggeworpen op zichzelf, door niets en niemand meer wordt gedragen dan enkel door het hout van het kruis, hoe kun je toch zeggen, dat God hem blijft dragen? Hoe kunnen we met het oog op de dood van Jezus zeggen: God zij geprezen!

Toch spreekt Johannes over de dood van Jezus met woorden van eer, heerlijkheid en verheerlijking. Hoe kan dat?

Johannes wil het lijden van Jezus beslist niet bagatelliseren. Integendeel, hij tekent verderop in zijn evangelie het lijden van Jezus in al zijn verschrikkingen. En Johannes wil het lijden ook niet

verheerlijken in die zin dat hij zegt: leed is goed, leed maakt je beter, als je lijdt heeft God het beste met je voor.

Nee, waar het Johannes om gaat is dat hij in het lijden en in de dood van Jezus ook nog iets anders ziet. Dat wordt in dit hoofdstuk door Jezus uitgedrukt met het beeld van de graankorrel die moet sterven om vrucht te dragen. Een herkenbaar beeld, ook voor ons.

Een zaadkorrel stop je in de grond, je ziet hem niet meer. Wat er precies onder de grond gebeurt, dat weet je niet. En soms, als je op zoek gaat naar het zaadje dat je begraven hebt, dan vind je niets. Maar dan opeens, een tijd later, zie je iets boven de grond komen, een plant, en die vormt bladen en bloemen en ook weer zaden.

Natuurlijk, je kunt het zaad ook niet willen zaaien; dan hou je het, maar dan blijft het ook zoals het is, dan komt er niets uit. Met het leven dat het in zich heeft, met de belofte aan vruchten gebeurt dan niets.

Zo is het ook bij Jezus. Zijn leven is als de graankorrel. Als hij het opgeeft, dan gaat het in feite niet dood.

Jezus houdt niet vast aan zijn leven. Hij klemmt zich er niet krampachtig aan vast. Hij ziet er van af. Niet uit onverschilligheid of uit levensmoeheid, maar in het besef dat het opgeven van zijn leven juist voor anderen leven kan betekenen.

Jezus' dood, hoe gruwelijk ook, is een bewuste gave, een bewuste opoffering. En daarom niet zinloos. Integendeel, het is een teken dat God hem vasthoudt. En daarom iets om God te verheerlijken.

Door zijn dood is er leven voor de mensen.

Leven voor de mensen door de dood van Jezus.

Dat wordt – voor wie het zien wil – zichtbaar als Jezus op de derde dag wordt opgewekt uit de dood. Als hij de banden van de dood verbreekt. Als hij opstaat. Als eersteling.

Het eerste zaad komt op en zegt: let goed op, dit is het begin – straks zal er een grote oogst volgen, waar velen deel van uit zullen maken. Niet de dood heeft het uiteindelijk voor het zeggen, maar het leven. Het leven, waar we al een glimp van opvingen in wat Jezus zei en deed. Waarin zieken werden genezen, achtergestelden naar voren werden gehaald, recht gezet werd wat krom was gegroeid. En leven, dat later Johannes in zijn dromen zich zag ontvouwen als een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Waarin geen zee meer is, geen dreiging en dood, geen verdriet en tranen. Een leven, waarin alle dingen nieuw zijn gemaakt.

Het zaad voor dat leven wordt hier gezaaid. In het lijden en de dood van Jezus.

Er gaat een bijzondere en buitengewone meerwaarde uit van Jezus' sterven.

Hij verbreekt de beklemming van de dood.

'De tijd is gekomen dat de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven.

Eerst wordt het nog donker. En daarin gebeurt het. Pas vanuit Pasen kunnen wij beamen, wat Jezus vandaag zegt. Als Jezus wordt opgewekt uit de dood.

Jezus gaat de weg van de graankorrel. Als die niet in de aarde valt en sterft, dan blijft het maar één graankorrel, maar wanneer hij sterft draagt hij veel vrucht.

Jezus gaat de weg van het zaad.

Dat is niet: geleidelijk aan steeds hoger opklimmen, en al helemaal niet met je ellebogen werken, ten koste van anderen.

Dat is: bewust de weg gaan, die naar de ondergang gaat, vanuit het vertrouwen, dat je die weg niet alleen gaat; dat God je niet aan je lot overlaat, maar je nabij zal zijn.

Dat is niet: ernaar streven in het leven de hoogste plaatsen in te nemen, en je best doen de laagste te ontwijken.

Dat is: het kleine, kwetsbare, geminachte niet ontwijken, maar opzoeken, trouw zijn en trouw blijven; bereid zijn er onder door te gaan, als dat op je weg komt.

Zo heeft Jezus het gedaan.

Wat hij ten diepste heeft gedaan, heeft hij voor ons, voor alle mensen gedaan: er onder door gaan om anderen er boven op te helpen.

Dat vraagt hij niet van ons, want hij vraagt nooit het onmogelijke.

Wat hij wel vraagt is daar te zijn waar hij zelf is en te doen wat hij ons heeft opgedragen:

hongerigen voeden, naakten kleden, dorstigen te drinken geven, gevangenen bezoeken, zieken vertroosten, vreemdelingen herbergen en doden begraven, voegde de kerk er later aan toe.

In hen ontmoeten we de Heer. Ook vandaag. Onder meer in deze zeven werken van barmhartigheid. Laten we ons op Jezus niet verkijken. Straks rijdt hij op een ezel Jeruzalem binnen. En even later hangt de Verlosser aan het kruis.

Zijn kracht openbaart zich ten volle in zijn zwakheid.

Als wij ons naar hem noemen, christenen, gemeente van onze Heer Jezus Christus, dan zal ons bestaan als gemeente ergens toch ook moeten lijken op dat van hem. En de weg die wij gaan op de weg die hij ging. De weg van het zaad. Een leven gericht op anderen.

Daarom hebben we het nodig om steeds weer bij elkaar te komen. Om hem te gedenken. Om zijn heil te vieren. Om hem te loven en te danken. Om te horen wat hij vandaag tot ons te zeggen heeft.

Want zo zal hij nog meer vrucht dragen. Nu en in alle eeuwigheid.

Amen